

PODMIENKY A SPÔSOB VÝPOČTU FINANČNÉHO PRÍSPEVKU V ROZPOČTOVOM ROKU 2018

PRAKTICKÁ PRÍRUČKA PRE POTREBY ČLENOV NEZÁVISLEJ PLATFORMY SOCIOFÓRUM, O. Z.

ÚVOD

Novela zákona 448/2008 o sociálnych službách, ktorá bola prijatá na konci roku 2017 priniesla veľa praktických otázok. Od začiatku roka sa na nás opakovane obracajú naši členovia s otázkami: **v akej výške alebo akým spôsobom sú obec/mesto alebo vyšší územný celok povinné, alebo môžu poskytovať finančný príspevok na prevádzku neverejným poskytovateľom pri vybraných druhoch sociálnych služieb.**

Preto sme sa rozhodli pripraviť praktickú príručku, ktorá môže pomôcť nielen členom SocioFóra, neverejným poskytovateľom, ale aj samosprávam. Za rýchlu a expertnú prácu chceme poďakovať našej hovorkyni pani Lýdii Brichtovej. Naša vďaka patrí aj nadácii SOCIA za podporu pri jej vydaní.

Nezávislá platforma SocioFórum, o. z.

www.socioforum.sk
socioforum@socia.sk

V AKEJ VÝŠKE ALEBO AKÝM SPÔSOBOM SÚ OBEC/MESTO ALEBO VYŠŠÍ ÚZEMNÝ CELOK POVINNÉ ALEBO MÔŽU POSKYTOVAŤ FINANČNÝ PRÍSPEVOK NA PREVÁDZKU NEVEREJNÝM POSKYTOVATEĽOM?

Na začiatok je potrebné uviesť, že povinnosť alebo možnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby (ďalej len FPP) má obec/mesto/VÚC zakotvenú v ustanovení § 75 zákona o sociálnych službách. Pritom je potrebné rozlišovať aj skutočnosť, či pri povinnosti obce/mesta/VÚC poskytovať FPP je zakotvená aj ďalšia podmienka a tou je požiadanie/objednanie konkrétnej sociálnej služby u neverejného poskytovateľa. S účinnosťou od 1. 1. 2018 je zakotvená jediná **výnimka**, keď poskytovanie FPP na lokálnej úrovni, t. j. zo strany obce/mesta **nie je viazané na požiadanie/objednanie** a tou sú **vybrané služby krízovej intervencie** (nizkoprahové denné centrum, terénna sociálna služba krízovej intervencie, nizkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu). Pri týchto sociálnych službách nie je potrebné, aby si ju u neverejného poskytovateľa obec/mesto objednali a vzniká im za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách povinnosť poskytovať FPP.

Napriek vyššie uvedenému je však potrebné uviesť, že ani pri ostatných druhoch sociálnych služieb (napr. ZPS, ZOS, Denný stacionár, Domov sociálnych služieb), nejde o bezbrehé/svojoľné rozhodovanie obce/mesta/VÚC o tom, či poskytne svojim obyvateľom podporu z verejných zdrojov, resp. či prispeje na ich sociálnu službu práve cez FPP. Dôvodom je skutočnosť, že obec/mesto/VÚC má zodpovednosť za svojich obyvateľov a aj povinnosť poskytnúť im, alebo zabezpečiť sociálnu službu, ak sú na ňu odkázaní. Na druhej strane občan má právo na poskytnutie alebo zabezpečenie sociálnej služby a to na základe vlastného výberu. Argumentácia obcí/miest/VÚC, s ktorou sa stretávajú neverejní poskytovatelia práve v tomto období, že si vlastne nič neobjednali, a preto nevidia dôvod poskytovať pre svojich obyvateľov FPP je, ako sa hovorí, pritiahnutá za vlasy, nakoľko pokiaľ ide konkrétne o obce/mestá – oni dostali túto povinnosť do vienka až 1. 1. 2018. Preto vzniká otázka, kedy si mali a mohli objednať sociálnu službu u neverejného poskytovateľa? Keďže zákon o sociálnych službách túto situáciu právne nerieši vo svojich prechodných ustanoveniach, obce a mestá by sa mali zodpovedne postaviť k vzniknutej situácii a rokovať s neverejnými poskytovateľmi, ako im pomôžu prekonať toto prechodné obdobie. Navyše v konečnom dôsledku nejde o neverejných poskytovateľov, ale o klientov v ich zariadeniach, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu a nie je možné sa k nim správať nedôstojne a zo dňa na deň ukončiť poskytovanie sociálnej služby len preto, aby sa mohli obrátiť na obec/mesto, ktorá im potom objedná sociálnu službu u neverejného poskytovateľa, ktorého si vybrali.

Vrátíme sa však k odpovedi na časté otázky. Napriek tomu, že ustanovenie § 77 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách) upravuje spôsob a podmienky určenia výšky

finančného príspevku na prevádzku pre neverejných poskytovateľov, pri **poskytovaní finančného príspevku na rozpočtový rok 2018** je potrebné vziať do úvahy aj **prechodné ustanovenia** a to konkrétne § 110ag ods. 7 a § 110al zákona o sociálnych službách.

Pre odlišný spôsob výpočtu finančného príspevku na prevádzku a to výlučne na rozpočtový rok 2018 sú dôležité dve rozhodujúce skutočnosti:

1. v roku 2018 obce/mestá a vyššie územné celky nebudú môcť vychádzať z priemerných príjmov z poskytnutého finančného príspevku za predchádzajúci rok, t. j. ktoré poskytlo MPSVR podľa § 78a a § 78aa zákona o sociálnych službách. Týka sa to sociálnych služieb uvedených v § 25, § 35, § 36 a 40, § 34, § 37 až 39 a § 41. Keďže v roku 2018 nebudú existovať relevantné údaje o poskytnutých finančných príspevkoch z MPSVR SR, pri určení finančného príspevku na prevádzku bude obec/mesto a vyšší územný celok postupovať podľa § 77 doterajšej právnej úpravy, t. j. účinnej do 31. 12. 2017,
2. s účinnosťou od 1. 1. 2018 sa bude príjem z úhrady ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia podľa osobitného predpisu zohľadňovať na účely určenia finančného príspevku na prevádzku.

USTANOVENIE § 110AG ODS. 7

Čo konkrétne obsahuje ustanovenie § 110ag ods. 7 zákona o sociálnych službách, podľa ktorého je obec/mesto a vyšší územný celok povinný postupovať pri určení výšky finančného príspevku na prevádzku?

Finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 sa určí podľa § 77 účinného do 31. decembra 2017 a to nasledovne:

- *príjem neverejného poskytovateľa sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 z poskytnutého finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa § 78a na túto sociálnu službu v prepočte na prijímateľa sociálnej služby a*
- *príjem neverejného poskytovateľa sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 z poskytnutého finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v nočlahárni podľa § 78aa na túto sociálnu službu v prepočte na prijímateľa sociálnej služby*

sa zohľadní pri zúčtovaní finančného príspevku na prevádzku za rozpočtový rok 2018.

Z uvedeného vyplýva, že pri určovaní výšky FPP je potrebné postupovať podľa právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2017 a rovnako, že za príjem neverejného poskytovateľa z finančného príspevku poskytnutého z MPSVR SR bude možné považovať len **skutočný, reálny príjem a nie celkový príjem z finančného príspevku** poskytnutý z MPSVR SR na rok 2018. Rozhodujúci bude

skutočný príjem neverejného poskytovateľa, a to **až príjem zistený po zúčtovaní pre MPSVR**. Dôvodom je, že výška tohto príjmu môže byť rozdielna oproti výške príspevku uvedenej v zmluve, napr. v dôsledku vrátenia finančných prostriedkov za neobsadené miesta, keď sa výška príspevku môže výrazne znížiť. Preto sa takýto príjem bude zohľadňovať na účely FPP až pri jeho zúčtovaní, t. j. až v roku 2019.

USTANOVENIE § 110AL

Čo konkrétne obsahuje ustanovenie § 110al zákona o sociálnych službách, podľa ktorého je obec/mesto a vyšší územný celok povinný postupovať pri určení výšky finančného príspevku na prevádzku (ďalej len FPP)?

Príjem z úhrady ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia sa na účely určenia najvyššej sumy úhrady za sociálnu službu podľa § 72 a výšky finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby podľa § 77 **prvýkrát zohľadní podľa § 71 ods. 4 účinného od 1. januára 2018 na rozpočtový rok 2019. Skutočný príjem neverejného poskytovateľa sociálnej služby z úhrady ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia sa zohľadní pri zúčtovaní** finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby **za rozpočtový rok 2018**.

V našom texte sme viackrát uviedli, že v roku 2018 sa bude **určovať FPP podľa § 77 zákona o sociálnych službách účinného do 31. decembra 2017**. Preto je potrebné, aby sme si uviedli a osviežili niektoré pravidlá zakotvené v § 77 ods. 1 až 11, podľa ktorých budú obce/mestá/vyššie územné celky postupovať v rozpočtovom roku 2018 .

Podľa § 77 odsek 2 **účinného do 31. decembra 2017** výška FPP (podľa druhu, formy a kapacity zariadenia v prepočte na počet prijímateľov) sa určí na príslušný rozpočtový rok **vo výške rozdielu medzi priemernými bežnými výdavkami** na poskytovanie tejto sociálnej služby **v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku** za predchádzajúci rozpočtový rok a

- a) **sumou finančného príspevku pri odkázanosti** fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy podľa § 76 poskytnutého neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby na príslušný rozpočtový rok a
- b) **priemernými skutočne dosiahnutými príjmami z platenia úhrad** za túto sociálnu službu poskytovanú **v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku** za predchádzajúci rozpočtový rok.

To znamená, že pre účely FPP budú obce/mestá/vyššie územné celky vychádzať z fikcie a vypočítavať sumu finančného príspevku pri odkázanosti pre neverejného poskytovateľa vo výške **podľa prílohy č. 5 k zákonu o sociálnych službách účinnéj do 31. decembra 2017**.

Podľa § 77 odsek 11 účinného do 31. decembra 2017, ak skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrad za sociálnu službu poskytovanú neverejným poskytovateľom sociálnej služby sú v príslušnom rozpočtovom roku vyššie ako priemerné skutočné dosiahnuté príjmy z platenia úhrad za sociálnu službu poskytovanú v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku za predchádzajúci rozpočtový rok, výška finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby podľa § 77 ods. 2 sa zníži o rozdiel medzi skutočne dosiahnutými príjmami z platenia úhrad za sociálnu službu poskytovanú neverejným poskytovateľom sociálnej služby v príslušnom rozpočtovom roku (teda v roku 2018) a priemernými skutočne dosiahnutými príjmami z platenia úhrad za sociálnu službu poskytovanú v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku za predchádzajúci rozpočtový rok, t. j. za rok 2017.

V prípade, že priemerná skutočná výška úhrady neverejného poskytovateľa je vyššia ako je priemerná skutočná výška úhrady verejného poskytovateľa (obec/mesto, VÚC), zníženie výšky FPP môže obec/mesto /VÚC realizovať až pri zúčtovaní FPP za rozpočtový rok 2018, t. j. v roku 2019.

PRÍKLAD VÝPOČTU FPP

Pre ilustráciu uvádzame nižšie príklad určenia výšky FPP pre zariadenie podmienené odkázanosťou. Pre zjednodušenie a skrátenie textu príkladu uvádzame nízku kapacitu zariadenia sociálnych služieb typu Denný stacionár.

Celková kapacita Denného stacionára je 5 miest, vychádzame z predpokladu, že všetky miesta sú obsadené.

Štruktúra prijímateľov podľa stupňa odkázanosti: je nasledovná:

- 2 prijímatelia majú III. stupeň odkázanosti, čo predstavuje sumu odkázanosti 124,41 eura/prijímateľ/mesiac, spolu to predstavuje sumu 497,64 eur
- 1 prijímateľ má V. stupeň odkázanosti, čo predstavuje sumu odkázanosti 248,82 eura/prijímateľ/mesiac
- 2 prijímatelia majú VI. stupeň odkázanosti, čo predstavuje sumu odkázanosti 310,99 eura/prijímateľ/mesiac, spolu to predstavuje sumu 621,98 eur

Uvedené sumy za 5 prijímateľov sú sumou finančného príspevku pri odkázanosti (FPO) fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy podľa § 76 poskytnutého neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby na príslušný rozpočtový rok (§ 77 odsek 2 písm. a) t. j. vychádza sa z fikcie.

Priemerné bežné výdavky (ďalej len PBV) v pôsobnosti obce za predchádzajúci rozpočtový rok (2017) na prevádzkovanie vlastného Denného stacionára (kapacita 5, t. j. s veľkostnou kapacitou do 40 miest), predstavovali 31 200 eur/rok, pričom priemerné bežné výdavky obce na **jedného prijímateľa** sú vo výške **520 eur/mesiac** (§77 odsek 2).

Priemerné skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrad (ďalej len PSDP z úhrady) v pôsobnosti obce za predchádzajúci rozpočtový rok (2017) na prevádzkovanie vlastného Denného stacionára predstavovali 6 000 eur/rok/prijímateľ, pričom priemerné bežné výdavky obce na **jedného prijímateľa** sú vo výške **100 eur/mesiac** ($6\,000 : 5 = 1\,200$, $1\,200 : 12 = 100$). (§ 77 odsek 2 písm. b).

Vychádzame z predpokladu, že v roku 2018 obec požiadala, t. j. objednala si u neverejného poskytovateľa Denného stacionára (DS) len **3 miesta**, napr. preto, lebo len 3 klienti tohto DS majú v danej obci, ktorú žiadame o FPP, trvalý pobyt. Z toho:

1 prijímateľ mal V. stupeň odkázanosti. Výška FPP na tohto prijímateľa na jeden rozpočtový rok (2018) sa určí podľa nasledovného vzorca:

$$\text{FPP} = \text{PBV} - \text{FPO} - \text{PSDP z úhrady}$$

$$\text{t. j. } 6\,240 - 2\,985,84 - 1\,200 = 2\,054,16 \text{ eura}$$

Veličiny výpočtu:

- $\text{PBV} = 520 \text{ eur/prijímateľ/mesiac} \times 12 \text{ mesiacov} = 6\,240 \text{ eur/prijímateľ/rok}$
- $\text{FPO} = 248,82 \times 12 \text{ mesiacov} = 2\,985,84 \text{ eur}$
- $\text{PSDP z úhrady} = 100 \times 12 \text{ mesiacov} = 1\,200 \text{ eur/prijímateľ/rok}$

2 prijímatelia mali VI. stupeň odkázanosti. Výška FPP na týchto 2 prijímateľov na jeden rozpočtový rok (2018) sa určí podľa nasledovného vzorca:

$$\text{FPP} = \text{PBV} - \text{FPO} - \text{PSDP z úhrady}$$

$$\text{t. j. } 12\,480 - 7\,463,76 - 2\,400 = 2\,616,24 \text{ eur/2 prijímatelia/rok}$$

Veličiny výpočtu:

- $\text{PBV} = 520 \text{ eur} \times 12 \text{ mesiacov} \times 2 \text{ prijímatelia} = 12\,480 \text{ eur}$
- $\text{FPO} = 310,99 \text{ eura} \times 12 \text{ mesiacov} \times 2 \text{ prijímatelia} = 7\,463,76 \text{ eur}$
- $\text{PSDP z úhrady} = 100 \times 12 \text{ mesiacov} \times 2 \text{ prijímatelia} = 2\,400 \text{ eur/2 prijímatelia/rok}$

Celková výška FPP na 3 prijímateľov DS na rozpočtový rok 2018
predstavuje: **4 670,40 eur (2 054,16 + 2 616,24)**

Nakoľko FPP je možné poskytnúť len na základe písomnej zmluvy, obec/mesto/vyšší územný celok uvedie v súlade s § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách vypočítanú výšku FPP (podľa vyššie uvedeného vzorca) v zmluve a začne poskytovať FPP najskôr odo dňa uzatvorenia zmluvy o poskytovaní tohto finančného príspevku. Zmluva o poskytovaní FPP sa uzatvára aj v súlade s ustanovením § 51 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov ako aj v zmysle zákona č. 583/ 2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rovnako je potrebné upozorniť na to, že uvedený príklad vychádza zo skutočnosti, že obec/mesto/vyšší územný celok v predchádzajúcom rozpočtovom roku poskytovali alebo zabezpečovali prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadili alebo založili rovnaký druh sociálnej služby, na ktorý neverejný poskytovateľ žiada FPP. To znamená, že pre naše účely, mali vlastný denný stacionár.

AKO SA POSTUPUJE, AK OBEC/MESTO/VÚC NEMÁ DRUH SOCIÁLNEJ SLUŽBY, NA KTORÚ NEVEREJNÝ POSKYTOVATEĽ ŽIADA POSKYTNÚŤ FPP?

V prípade, že obec/mesto/vyšší územný celok nemá zriadený alebo založený rovnaký druh sociálnej služby, na ktorý neverejný poskytovateľ žiada FPP, obec/mesto/vyšší územný celok môže pri určení FPP postupovať jedným zo spôsobov upravených v § 77 odsek 8 zákona o sociálnych službách.

To v praxi znamená, že na účely určenia FPP za priemerné bežné výdavky (**PBV**) a za priemerné skutočne dosiahnuté príjmy (**PSDP z úhrady**) nebude obec/mesto/vyšší územný celok považovať svoje priemerné bežné výdavky a priemerné bežné príjmy, ale vyberie si (t. j. aj doplní do vyššieho uvedeného vzorca) buď:

- a) priemerné bežné výdavky a priemerné skutočne dosiahnuté príjmy za túto sociálnu službu poskytovanú v pôsobnosti **inej obce v územnom obvode príslušného vyššieho územného celku**, v ktorom sa obec nachádza, za predchádzajúci rozpočtový rok, ak ide o obec,
- b) priemerné bežné výdavky a priemerné skutočne dosiahnuté príjmy za túto sociálnu službu poskytovanú **v pôsobnosti iného vyššieho územného celku, ktorého územný obvod je susediaci s územným obvodom vyššieho územného celku**, za predchádzajúci rozpočtový rok, ak ide o vyšší územný celok,

- c) priemerné bežné výdavky a priemerné skutočne dosiahnuté príjmy za túto sociálnu službu poskytovanú **inými neverejnými poskytovateľmi sociálnej služby s finančnou podporou podľa odseku 1 a § 76 alebo § 78a, v územnom obvode obce** za predchádzajúci rozpočtový rok, ak ide o obec,
- d) priemerné bežné výdavky a priemerné skutočne dosiahnuté príjmy za túto sociálnu službu poskytovanú **inými neverejnými poskytovateľmi sociálnej služby s finančnou podporou podľa odseku 1 a § 76 alebo § 78a, v územnom obvode vyššieho územného celku** za predchádzajúci rozpočtový rok, ak ide o vyšší územný celok,
- e) **skutočné bežné výdavky a skutočne dosiahnuté príjmy neverejného poskytovateľa sociálnej služby** za predchádzajúci rozpočtový rok, alebo
- f) **predpokladané bežné výdavky a predpokladané príjmy neverejného poskytovateľa sociálnej služby** na príslušný rozpočtový rok, ak neverejný poskytovateľ sociálnej služby neposkytoval túto sociálnu službu v predchádzajúcom rozpočtovom roku.

KTORÁ OBEC/MESTO/VÚC SÚ PRÍSLUŠNÉ NA POSKYTOVANIE FPP?

Pri odpovedi na túto otázku je rozhodujúce, o aký druh sociálnej služby sa jedná. Existujú dve skupiny sociálnych služieb, pre ktoré platia rôzne pravidlá.

1. **Princíp príslušnosti podľa miesta trvalého pobytu prijímateľa** v danom zariadení alebo sociálnej službe, a to aj bez ohľadu na to, ktorá obec alebo ktorý VÚC vydalo rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu. Do tejto skupiny patria, napr. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa (§31), služba včasnej intervencie (§33), zariadenie pre seniorov (§35), ZOS (§36), RS (§ 37), DSS (§38).
2. **Princíp príslušnosti podľa miesta poskytovania sociálnej služby, bez ohľadu na trvalý pobyt prijímateľa sociálnej služby.** Príslušná je obec/mesto/VÚC pre FPP, kde sa sociálna služba poskytuje/nachádza. Ide, napr. o tieto sociálne služby: terénna sociálna služba krízovej intervencie (§24a), nocľaháreň (§ 25), nízkoprahová služba pre deti a rodinu (§ 28), tlmočnická služba (§44) a podpora samostatného bývania (§57).

Podotýkame, že nejde o zmeny prijaté v novele s účinnosťou od 1. 1. 2018, napriek tomu je potrebné ich uviesť, lebo mnohí na spôsob určenia príslušnej obce/mesta/VÚC, ktoré majú povinnosť alebo možnosť financovať FPP, už zabudli.

Nižšie je uvedené plné znenie príslušných ustanovení zákona o sociálnych službách (§75 odsek 12 a 13) týkajúce sa príslušnosti pri financovaní sociálnych služieb prostredníctvom FPP a FPO.

(12) *Za príslušnú obec alebo príslušný vyšší územný celok na účely poskytovania finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby uvedenej v § 31, 32, 32a, 32b, § 33 až 42, § 47, 52, § 54 až 56 sa považuje obec alebo vyšší územný celok, kde má prijímateľ sociálnej služby trvalý pobyt, bez ohľadu na to, ktorá obec vydala rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, alebo ktorý vyšší územný celok vydal rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu.*

(13) *Za príslušnú obec alebo príslušný vyšší územný celok na účely poskytovania finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby uvedenej v § 24a až 24d, § 25 až 29, § 43 až 46, § 53, § 57 až 60 a finančného príspevku na prevádzku špecializovaného sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie poskytovaných ako samostatné odborné činnosti sa považuje obec alebo vyšší územný celok podľa svojej pôsobnosti, v ktorého územnom obvode sa nachádza miesto poskytovania sociálnej služby, bez ohľadu na trvalý pobyt prijímateľa sociálnej služby.*

AKÉ PRAVIDLÁ PLATIA A BUDÚ UPLATŇOVANÉ PRI ZÚČTOVANÍ FPP ZA ROZPOČTOVÝ ROK 2018?

Vzhľadom na to, že v roku 2018 budú platiť iné pravidlá pre výpočet FPP pri vybraných druhoch sociálnych služieb, uvedieme na tom mieste aj postup a spôsob vyúčtovania poskytnutého FPP za rok 2018, ktorý sa bude zúčtovať v roku 2019.

Ako sme už vyššie uviedli, neverejný poskytovateľ uzatvára s obcou/mestom/vyšším územným celkom písomnú zmluvu o poskytnutí FPP. Táto zmluva obsahuje aj podmienky zúčtovania FPP a dôvody vrátenia tohto finančného príspevku. Je veľmi dôležité si tieto podmienky preštudovať ešte pred podpisom uvedenej zmluvy, nakoľko v nich budú zakotvené, napr. aj oprávnené výdavky, ktoré je možné použiť z FPP. Po podpise zmluvy už nemá neverejný poskytovateľ priestor na vyjednávanie.

Je potrebné upozorniť na to, že nárok na finančnú podporu z verejných zdrojov, t. j. aj na FPP má len ten neverejný poskytovateľ, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk. Preto, ak by neverejný poskytovateľ dosiahol v rozpočtovom roku 2018, ale to platí aj na nasledujúce roky, **kladný rozdiel medzi výškou všetkých disponibilných finančných zdrojov (príjmami z vlastných zdrojov aj od iných zdrojov) spojených s poskytovaním sociálnej služby (výškou skutočne dosiahnutých príjmov spojených s poskytovaním sociálnej služby) a výškou skutočných výdavkov, vrátane všetkých nákladov, spojených s poskytovaním sociálnej služby**

v roku 2018, je poskytovateľ sociálnej služby **povinný vrátiť** obci/mestu alebo VÚC tento finančný príspevok **vo výške dosiahnutého kladného rozdielu**.

Je potrebné upozorniť na to, že aj v prípade, že neverejný poskytovateľ dosiahol v roku 2018 kladný rozdiel, nie je to možné považovať za dosiahnutie zisku. Práve mechanizmus zúčtovania je zákonom nastavený tak, aby zabránil tomu, aby neverejný poskytovateľ, ktorý svojou právnou formou deklaruje, že je neziskový (napr. OZ, nezisková organizácia) nemohol dosiahnuť zisk. Posúdenie, či ide o neverejného poskytovateľa, ktorý poskytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnutia zisku alebo bez dosiahnutia zisku, jednoznačne určuje platná právna úprava a to aj prostredníctvom vymenovávaní právnych foriem poskytovateľa. Medzi poskytovateľov, ktorí sa automaticky aj na základe zákona o sociálnych službách (§64 odsek 12) považujú za poskytovateľov s cieľom dosiahnuť zisk, ak poskytujú sociálnu službu formou, napr. živnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným, formou akciovej spoločnosti. Poskytovanie sociálnej služby, ktorá sa poskytuje bez cieľa dosiahnuť zisk, nemôže byť podnikaním.

Aby bolo možné zúčtovať FPP, obec/mesto/VÚC tak môže urobiť **až na základe výsledkov zúčtovania na MPSVR SR**, ktorý poskytol neverejnému poskytovateľovi finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa §78a a § 78aa zákona o sociálnych službách za rozpočtový rok 2018. Na základe takto získaných výsledkov je totiž **možné zistiť, aký bol skutočný príjem neverejného poskytovateľa z finančného príspevku, ktorý mu poskytlo MPSVR SR**.

Pri zúčtovaní FPP v zariadení za rozpočtový rok 2018, tak bude obec/mesto/VÚC brať do úvahy/zohľadňovať v prepočte na počet prijímateľov, na ktorých je FPP určený, nasledovné príjmy:

- **príjem (skutočný príjem)** neverejného poskytovateľa sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 **z poskytnutého finančného príspevku** na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa § 78a a 78aa zákona o sociálnych službách za rozpočtový rok 2018, t. j. **z MPSVR SR** (§ 110ag ods. 7 zákona o sociálnych službách) a to príjem z tohto finančného príspevku **v prepočítanom stave na prijímateľa** sociálnej služby, **bez ohľadu na konkrétny stupeň odkázanosti** na pomoc inej osoby pri sebaobsluže prijímateľa sociálnej služby, na ktorého je viazaný finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- **príjem (skutočný príjem)** neverejného poskytovateľa sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 **z úhrady ošetrovateľskej starostlivosti** na základe verejného zdravotného poistenia podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnych službách za rozpočtový rok 2018 (§ 110a1 zákona o sociálnych službách); pozor týka sa to len vybraných druhov sociálnych služieb, pre ktoré je možné financovať ošetrovateľskú starostlivosť (ZPS, ZOS, DSS a ŠZ),
- **skutočne dosiahnutý príjem** neverejného poskytovateľa sociálnej služby **z platenia úhrad za sociálnu službu** poskytovanú neverejným poskytovateľom sociálnej služby v roku 2018, **ktorý je vyšší ako priemerné skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrad za**

sociálnu službu poskytovanú v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku za predchádzajúci rozpočtový rok (§ 77 ods. 11 zákona o sociálnych službách účinného do 31. decembra 2017).

PRÍKLAD ZÚČTOVANIA FPP:

Je potrebné uviesť, že aj v príklade na účely zúčtovania budeme vychádzať z veličín už vyššie uvedeného príkladu a zrekapitulujeme si ich:

Kapacita **Denné stacionára** je 5 miest, všetky miesta obsadené

- štruktúra prijímateľov:
 - v stupni III 2 prijímatelia, FPO: 124, 41 eura/prijímateľ/mesiac;
 - v stupni V 1 prijímateľ, FPO: 248, 82 eura/prijímateľ/mesiac;
 - v stupni VI 2 prijímatelia, FPO: 310,99 eura/prijímateľ/mesiac),
- PBV obce: 520 eur/prijímateľ/mesiac,
- PSDP z platenia úhrad obce je 100 eur/prijímateľ/mesiac.
- Obec si objednala sociálnu službu len pre 3 prijímateľov.

Celková výška FPP na 3 prijímateľov DS na rozpočtový rok 2018 bola poskytnutá (suma je uvedená v zmluve) **v sume 4 670, 40 eur** (2 054,16 + 2 616,24). Táto suma slúži ako východisko zúčtovania.

Pri zúčtovaní v roku 2019 a pri porovnávaní PSDP z platenia úhrad obce a PSDP z platenia úhrad **neverejného poskytovateľa však bolo zistené, že PSDP z platenia úhrad neverejného poskytovateľa sú vyššie, nakoľko obec mala PSDP z platenia úhrad na 1 prijímateľa vo výške 1 200 eur/prijímateľ/rok v prepočítanom stave na 3 prijímateľov 3 600 eur/3 prijímatelia/rok** a neverejný poskytovateľ na 1 prijímateľa vo výške 1 400 eur/prijímateľ/rok v prepočítanom stave na 3 prijímateľov **4 200 eur/3 prijímatelia/rok**, čo predstavuje **rozdiel vo výške 600 eur/3 prijímatelia/rok** (4 200 – 3 600 = 600).

To znamená, že na 3 prijímateľov sa v rámci zúčtovania za rozpočtový rok 2018 výška FPP zníži o 600 eur, t. j. **4 670,40 – 600 = 4 070,40 eur**.

Ďalšia veličina, ktorú bude zisťovať obec pri zúčtovaní je **skutočný príjem** neverejného poskytovateľa z FP, ktorý mu poskytlo MPSVR SR v roku 2018:

Neverejnému poskytovateľovi DS (kapacita 5 s vyššie uvedenou štruktúrou klientov) MPSVR SR poskytlo na rok 2018 nasledovnú sumu príspevku: **10 048,8 eur/rok**. Táto suma pozostáva z nasledovných súm: $(2 \times 97,88 \times 12) + (1 \times 184,88 \times 12) + (2 \times 228,38 \times 12) = 2\,349,12 + 2\,218,56 + 5\,481,12$. Pri tomto výpočte ide o počet klientov v jednotlivých stupňoch odkázanosti a k nim sú priradené sumy finančného príspevku zodpovedajúce jednotlivým stupňom odkázanosti podľa prílohy č. 6 a to za 12 mesiacov.

Za neobsadené miesta neverejný poskytovateľ DS v rozpočtovom roku 2018 vrátil MPSVR pomernú časť poskytnutého FP vo výške **2 000 eur/rok**, preto pri výpočte skutočného príjmu neverejného poskytovateľa túto sumu musíme odpočítať.

Skutočný príjem neverejného poskytovateľa je **8 048,80 eura/rok** ($10\,048,80 - 2\,000$) a v prepočte na 1 prijímateľa to predstavuje **1 609,76 eura/1 prijímateľ/rok** ($8\,048,80 : 5$) a na **3 prijímateľov** (toľko miest si obec objednala u neverejného poskytovateľa) to predstavuje **4 829,28 eura/rok** ($1\,609,76 \times 3$).

Ak máme vypočítané uvedené veličiny, zisťujeme všetky **disponibilné finančné zdroje** a všetky **skutočné výdavky** neverejného poskytovateľa

1. **Disponibilné zdroje/všetky príjmy** neverejného poskytovateľa v prepočte na 3 prijímateľov, na ktorých je viazaný FPP boli nasledovné:
 - **FPP (od obce) + skutočné príjmy z úhrady neverejného poskytovateľa - zníženie FPP pre prekročenie výšky úhrady zo strany neverejného poskytovateľa + skutočný príjem z finančného príspevku** na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa § 78a.
 - **Celkové príjmy** tohto neverejného poskytovateľa predstavovali **13 099,69 eur na 3 klientov** ($4\,670,40 \text{ eura} + 4\,200 - 600 + 4\,829,28$).

Podotýkame, že ak by mal neverejný poskytovateľ aj iné vlastné zdroje alebo iné zdroje od iných subjektov spojené s poskytovaním sociálnej služby, v prepočte na 1 prijímateľa a následne v prepočte na 3 prijímateľov, museli by sme ich do vzorca výpočtu FPP zahrnúť.

2. **Všetky skutočné výdavky** neverejného poskytovateľa v roku 2018 predstavovali **12 000 eur (na 3 klientov)**.

Aby sme zistili, ako neverejný poskytovateľ hospodáril/financoval danú sociálnu službu, a či nemá príjmy vyššie ako sú jeho výdavky, vzájomne ich odpočítame.

Disponibilné finančné zdroje (príjmy) po odpočítaní všetkých výdavkov predstavujú sumu **1 099,69 eur** (13 099,69 - 12 000).

Z uvedeného vyplýva, že **finančné zdroje** tohto neverejného poskytovateľa **presahujú výšku vynaložených výdavkov** a z uvedeného dôvodu **je neverejný poskytovateľ povinný** v rámci zúčtovania **vrátiť z poskytnutého FPP za rozpočtový rok 2018 obci časť FPP vo výške dosiahnutého kladného rozdielu** v sume **1 099,69 eur**.

Chceli by sme Vás upozorniť, že **všetky zdroje, a to tak vlastné zdroje alebo iné zdroje od iných subjektov**, možno započítať do disponibilných finančných zdrojov len za predpokladu, že **do výšky skutočných výdavkov budú zahrnuté všetky skutočné výdavky – náklady** neverejného poskytovateľa danej sociálnej služby spojené s poskytovaním sociálnej služby rozpočtovom roku 2018. To znamená, že **budeme započítavať výdavky aj nad rámec ekonomicky oprávnených nákladov** a to nielen bežné výdavky, ale aj kapitálové výdavky, teda prevádzkové náklady aj investičné náklady.

Rovnako to platí aj opačne. Budeme započítavať výšku skutočných výdavkov (skutočných bežných výdavkov) vrátane všetkých iných prevádzkových nákladov a investičných nákladov, ale len za predpokladu, že sme do zdrojov zahrnuli aj všetky iné vlastné zdroje alebo iné zdroje od iných subjektov. Ak by to tak nebolo, tak ich môžeme započítavať/zahrnúť len do výšky ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby.

VÝPOČET FPP PRI SOCIÁLNEJ SLUŽBE V NOČLAHÁRNI

Keďže aj na výpočet a zúčtovanie FPP pre nocľaháreň (ak by sa obec/mesto alebo VÚC rozhodli poskytovať takýto príspevok, lebo pri tejto sociálnej službe obec/mesto VÚC nemajú povinnosť, ale len možnosť poskytnúť FPP) sa vzťahuje ustanovenie **§ 110ag ods. 7 zákona o sociálnych službách** a to konkrétne, že **príjem** neverejného poskytovateľa sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 z poskytnutého **finančného príspevku** na poskytovanie sociálnej služby **v nocľahárni podľa § 78aa** na túto sociálnu službu v prepočte na prijímateľa sociálnej služby **sa zohľadní až pri zúčtovaní finančného príspevku na prevádzku za rozpočtový rok 2018**.

V praxi to bude znamenať, že pri určení výšky FPP obec/mesto/VÚC bude v roku 2018 vychádzať z príjmov neverejného poskytovateľa poskytnutých v rámci finančného príspevku z MPSVR za rok 2017 a až pri zúčtovaní v roku 2019 bude brať do úvahy skutočný reálny príjem neverejného poskytovateľa z finančného príspevku poskytnutého MPSVR SR v roku 2018. Samozrejme, pri zúčtovaní sa bude dôsledne prihliadať na to, aby verejné zdroje neboli poskytnuté na rovnaký

účel, t. j. duplicitne. To znamená, že neverejný poskytovateľ nemôže použiť zdroje z MPSVR SR na tie isté výdavky, ktoré boli financované z FPP a platí to aj vice versa.

VÝPOČET FPP PRI OPATROVATELSKEJ SLUŽBE

Chceli by sme Vás upozorniť, že vyššie uvedené výnimky, resp. pravidlá pre výpočet FPP na rok 2018, sa nevzťahujú na FPP poskytovaný na opatrovateľskú službu. Dôvodom je skutočnosť, že na túto sociálnu službu štát, t. j. MPSVR SR neprispieva žiadnym finančným príspevkom a finančný **príspevok na odkázanosť je za podmienok ustanovených zákonom povinná poskytnúť obec**. To znamená, že aj v roku 2018 sa postupuje podľa vzorca:

$$\text{FPP} = \text{PBV} - \text{FPO} - \text{PSDP z úhrady obce}$$

- **FPO** (sumár finančných príspevkov poskytnutých podľa stupňa odkázanosti podľa prílohy č. 5 na každého konkrétneho prijímateľa, ktorému neverejný poskytovateľ poskytuje),
- **PSDP z úhrady obce** (za predpokladu, že obec má svoju opatrovateľskú službu, inak sa postupuje podľa § 77 odsek 8 zákona o sociálnych službách, ako sme uviedli vyššie).

V tomto príklade/vzorci nepredpokladáme, že PSDP z úhrady neverejného poskytovateľa sú vyššie ako PSDP z úhrady obce, inak by sme rozdiel museli odpočítať z FPP.

VÝPOČET FPP PRI INÝCH DRUHOCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vyššie sme uvádzali príklad výpočtu pre sociálne služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou. FPP je však možné poskytovať aj pri iných druhoch sociálnych služieb a ide o nasledovné skupiny sociálnych služieb: napr. služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné služby. Ak chce neverejný poskytovateľ zistiť, ktoré druhy sociálnych služieb z uvedených skupín je obec/mesto/VÚC povinná poskytovať FPP, a pre ktoré sociálne služby môže poskytovať FPP, je potrebné si preštudovať § 75 zákona o sociálnych službách.

Aj pri týchto sociálnych službách vychádzame zo vzorca uvedeného vyššie s tým rozdielom, že tieto sociálne služby nie sú financované z finančného príspevku poskytovaného z MPSVR SR (okrem nocľahárne) a navyše pri týchto sociálnych službách **nie je súčasťou výpočtu finančný**

príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, a preto nie je potrebné uplatňovať odlišný systém výpočtu FPP v roku 2018 **a postupujeme podľa právnej úpravy účinnej od 1. 1. 2018 (§ 77) a neuplatňujeme ani § 77 účinný do 31. decembra 2017.**

To znamená, že bez ohľadu na to, pre ktorý druh sociálnej služby sa FPP bude určovať, postupujeme podľa nasledovného vzorca:

$$\text{FPP} = \text{PBV} - \text{PSDP z úhrady}$$

V prípade, že obec/VÚC má daný druh sociálnej služby, pre ktorý neverejný poskytovateľ žiada FPP, vychádzame z PBV a PSDP z úhrady obce/VÚC. Inak postupujeme podľa § 77 odsek 8 zákona o sociálnych službách, o ktorom sme písali vyššie.

Aj v týchto prípadoch je však pri zúčtovaní potrebné prihliadať na ustanovenie § 77 odsek 11 zákona o sociálnych službách, ktoré upravuje, že ak by priemerný skutočný príjem z úhrady neverejného poskytovateľa za príslušný rozpočtový rok presahoval výšku priemerného skutočného príjmu z úhrady obce, zistený rozdiel sa odpočíta z poskytnutého FPP, to znamená, že FPP sa zníži o zistený rozdiel.

Príklad výpočtu rozdielu v úhrade obce a nevereného poskytovateľa:

PSDP z úhrady obce/jeden prijímateľ = 1 200 eur/jeden prijímateľ/rok, v prepočítanom stave na 10 klientov, napr. pri sociálnej službe podpora samostatného bývania to predstavuje **12 000 eur/10 prijímateľov/rok**

PSDP z úhrady neverejného poskytovateľa = 1 400 eur/jeden prijímateľ/rok, v prepočítanom stave na 10 klientov, napr. pri sociálnej službe podpora samostatného bývania to predstavuje **14 000 eur/10 prijímateľov/rok**

Rozdiel medzi uvedenými úhradami je vo výške 2 000 eur/rok, a preto sa poskytnutá výška FPP zníži o túto sumu (14 000 - 12 000 = 2 000).

MOŽNOSŤ POUŽIŤ FINANČNÉ PROSTRIEDKY Z FINANČNÉHO PRÍSPEVKU NA PREVÁDZKU AJ NA MZDY, PLATY A ODVODY

Na záver by sme chceli ešte uviesť jednu dôležitú informáciu týkajúcu sa podmienok, ktoré sú obsahom zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku, ktorú predkladajú obce/mestá, ale hlavne vyššie územné celky neverejným poskytovateľom. Aj keď by sa na prvý pohľad mohlo zdať, že to priamo nesúvisí s našou témou, ktorej sme sa venovali v predchádzajúcej časti, ale nie je to tak a má to vážne súvislosti a konzekvencie.

O ČO VLASTNE IDE?

V súčasnosti začínajú obce/mestá, ale hlavne vyššie územné celky, predkladať neverejným poskytovateľom návrh zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku. V niektorých samosprávnych krajoch sa rozhodli do zmlúv zapracovať podmienku, ktorá spočíva v tom, že neverejný poskytovateľ nemôže poskytnutý finančný príspevok na prevádzku použiť na financovanie miezd, platov a odvodov svojich zamestnancov, a to s poukazom na to, že na mzdy, platy, odvody poskytuje neverejným poskytovateľom finančný príspevok MPSVR SR.

Konkrétne sme sa stretli s nasledovným znením:

„Finančný príspevok môže byť v roku 2018 použitý iba na úhradu ekonomicky oprávnených nákladov uvedených v § 72 ods. 5 v nadväznosti na ustanovenie § 78a ods.2 zákona o sociálnych službách, a to s výnimkou ekonomicky oprávnených nákladov na mzdy a platy zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby vo výške, ktorá zodpovedá výške platu podľa osobitného predpisu...“

Napriek tomu, že orgány miestnej a regionálnej samosprávy majú právo zapracovať si do svojich zmlúv rôzne podmienky týkajúce sa poskytovania verejných zdrojov, t. j. aj podmienky pre poskytovanie finančného príspevku na prevádzku, nemôžu to však realizovať v rozpore s platnou právnou úpravou (zákon o sociálnych službách). Je pravdou, že finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou poskytovaný zo strany MPSVR SR možno použiť výlučne na mzdy, platy, odvody, ale vzhľadom na to, že je to príspevok a aj najvyšší predstavitelia MPSVR SR to verejne často zdôrazňujú, v mnohých prípadoch tieto zdroje nepokryjú všetky mzdové a odvodové náklady neverejného poskytovateľa na svojich zamestnancov poskytujúcich/vykonávajúcich/zabezpečujúcich odborné, obslužné a ďalšie činnosti.

Aj to bol určite dôvod prečo zákonodarca neupravil v novele zákona o sociálnych službách, nemožnosť financovania jednej z najvýznamnejších položiek ekonomicky oprávnených nákladov, ktorou sú mzdy, platy a odvody, prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku poskytovaného zo strany obce/mesta/VÚC. Ak by zákonodarca mal úmysel „zakázať“

poskytovanie FPP aj na mzdy, platy a odvody musel by do príslušných ustanovení zákona o sociálnych službách takýto zákaz, resp. nemožnosť upraviť, konkrétne aj do § 78a ods.2.

Ďalším dôvodom, pre ktorý nie je možné, aby v zmluvách o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku bol obsahom vyššie uvedený tzv. zákaz, je **rozpor aj s ustanovením § 77 zákona o sociálnych službách**, ktorý v žiadnom odseku takýto zákaz neupravuje. Navyše **ani § 72 odsek 5 zákona** o sociálnych službách, v ktorom sú upravené ekonomicky oprávnené náklady, neustanovuje na účely finančného príspevku žiadnu výnimku. Z uvedených dôvodov sme toho názoru, že zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku, ktorých obsahom je vylúčenie možnosti použiť verejné zdroje z obce/mesta/VÚC na všetky ekonomicky oprávnené náklady neverejného poskytovateľa, vrátane miezd, platov a odvodov, sú v časti týkajúcej sa daného problému v kolízii a v rozpore so zákonom o sociálnych službách. Preto neodporúčame neverejným poskytovateľom takéto zmluvy podpisovať a je potrebné, aby s príslušnými zodpovednými orgánmi obce/mesta/VÚC rokovali a na tento problém ich upozornili a dožadovali sa zmeny v obsahu zmluvy dotýkajúcej sa inkriminovaného problému. V prípade, že neverejní poskytovatelia takéto zmluvy už uzavreli, je potrebné sa dožadovať vypracovania dodatku k zmluve, ktorým sa takýto nezmyselný a protiprávny „zákaz“ anuluje.